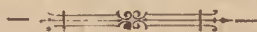

ԱՌ ԾԱՂԻԿ ՄԱՆԿԱՑ

Ո՛վ Ծաղիկդ դու Մանկանց ,
Շատնեց էիր դու խաւերէդ .
Քոյիկն ծաղկանցդ բուրմանց ,
Մանկունկ էին կարօտէր :

Է՛ր քո քերք բառաւեցաւ .
Եւ արմատ քո ոգսաշատ .
Փսեալ շուտ կսկիծ ու ցաւ ,
Տըռաւ անթիւ շատ ու շատ :

Խիկդ եւ խնդում ի արտի .
Հայ մանուկներն հիմակ
Կոպցունեն ինչիկն բարի ,
Գայումսդ՝ սիրաւեւագ :

Ասկով « Կոպցունեմք քո ,
Գայումսն արդիւնաշատ .
Զերմ յաջողութիւն՝ ձերոյ ,
Ընդ միշտ մայրեմք բազմաշխատ :

ԳԹԱՍԻՐՏ ԱՂՋԻԿԸ

Զմրան խոտաշուռն առաւօտ մը երկու գիւղացի տղայք ջաղացք կ'երթային, իւրաքանչիւրն իւր ուսին վրայ կրելով ցորենի փոքրիկ պարկ մը: Զիւնէն բոլորովին սպիտակացած ցանկի մը մօտէն անցած ատեննին՝ կը շրջէին անդ թառած ճնճղուկներ, որք ցրտէն և նօթութենէ կը սարսռէին, վասն զի ձիւնը ծածկած էր բոլոր երկիրը:

Փոքրիկն Զարուհի կարեկցութենէ ի գութ շարժեալ, բացաւ իւր պարկը եւ սիւնեց շատ մը ցորեն, զոր թռչունները փութացին գալ ժողվել: Եղբայրը, Զարեհ յանդիմանեց զնա իւր առատաձեռնութեան համար, յիշեցնելով իրեն որ, նուազ ալիւր պիտի ունենար տուն տանելու համար և հաւանականաբար իրենց ծնողքը զինքը պիտի յանդիմանէին: Հետեւեալ օրը տղայք ջաղացք վերադարձան ալիւրը բերելու համար: Բայց շատ զարմացան երբ տեսան որ Զարուհւոյն պարկը իւր եղբօր ունեցածին կրկինը կը պարունակէր: Հետեւաբար նոքա բոլորովին ապշած կը նայէին. բարի ջաղացականը, որ առջի օրը զանոնք տեսած էր, ըսաւ Զարուհւոյն.

« Զաւակս, այն կարեկցութիւնը, զոր ունեցար երեկ՝ Աստուծոյ խեղճ արարածներուն համար, երջանկութիւն բերաւ քեզ, այդ ինձ այնքան հաճոյք պատճառեց որ քու տուածիդ չափը կրկնապատկեցի: Միշտ բարի եղիւր և գթած, նոյն իսկ անասնոց նկատմամբ, և եթէ մարդիկ չ'վարձատրեն զքեզ, բարի Աստուածն՝ որ ամենայն ինչ կը տեսնէ ու կը լսէ, պիտի վարձատրէ ըզ զքեզ այնչափ աւելի առատաձեռնութեամբ: »

Թարգմ.

ՀՐԱՆՏ Վ. ՊԱՐՏԻՉՊԱՆԵԱՆ

ՄԱՐԴՍ Ո՛Չ ԱԳԱՀ ԵՒ Ո՛Չ ՇՈՒՅԼ

ՊԵՏԲ Է ԸԼԼԱԼ

Ո՛րչափ ցաւեր կ'պատրաստուին անոնց՝ որ չ'գիտեն չափաւորել իրենց ծախքը՝ և շատերուն կործանման պատճառ անոնք են՝ որ իրենց կարողութենէ վեր ծախքեր կ'ընեն, և ասոնք անխելքներն են միայն: Այն աւելորդ ծախքերն ու վայելքներն՝ որ չ'են երբէք համեմատ ոչ իրենց աստիճանին և ոչ սովորութեանցազգի՝ որոյ մէջ կ'ապրինք, շուայլութիւն և զեղխութիւն կը համարին: Ծախքերուն մէջ խնայողութիւն ընելը, ամեն առաքինի ու խելացի մարդկան հաճելի է: Ի՛նչ բանէ յառաջ կուգան այնչափ ծառայից բազմութիւնը՝ անշուշտ շուայլութենէ, որ շուտով չքաւորութեան անդունդը կը գլորէ զմարդ: Անոնք որ քիչ ժամանակի մէջ հարստացած են՝ սովորաբար շուայլ կ'ըլլան և չ'են գիտեր թէ ի՛նչ պէս գործածել պէտք է հարստութիւնը: Կ'կարծեն թէ բազմը որ այնպէս օգնեց իրենց՝ երբէք պիտի չ'թողու զիրենք:

Թէպէտ շուայլութիւնը՝ հասարակօրէն ազահուսթեան չափ արհամարհուած և ծաղրելի չէ, որովհետեւ ունի փայլ մը որ բաղմութեան աչքը կ'ստղտէ, սակայն այս շուայլը՝ որ վատնելով իւր ունեցածը՝ անինչ մնացեր է թերեւս աւելի արհամարհուի քան զաղաւթ: Շըռայլ մարդը չըջապատուած կ'ըլլայ սուտ և նենգաւոր բարեկամներէ որ կ'կեղծեն սիրել զինքը և յարգել ու այն իւր չափազանց ծախքերով և իւր ծաղրելի պերճութեամբը ծաղր ու արհամարհելի կ'ըլլայ բոլոր իմաստուն քաղաքացւոց, զոր կ'կարծէ թէ կ'շլացնէ իւր ճոխութեամբը: Շուայլը այնպէս ծախք կ'ընէ որպէս թէ շուտ պիտի մեռնի և ազա-

հը այնպէս կ'իսնայէ իրր թէ միշտ պիտի ապրի : Որչափ որ կ'մօտենայ ագահը այն մահաբեր վայրկեանին որ պիտի վերնան իրմէ իւր ունեցածները , այնչափ աւելի կ'յարի անոնց : Միթէ Լաւագոյն չ'է՞ իւր կենաց մէջ գործածել իւր հարստութիւնները , այսինքն օգնել կարօտեւոյ , գոհ ընել իւր ազգականները : որով կ'ստանայ պատիւ և մեծարանք և երախտագիտութիւն աւանդէ , և իւր բարերարութիւնները ևրանելի կ'ընեն զինքը : Ուրեմն եղբի խնայող և միանգամայն առատաձեռն՝ և այսպէս միշտ պատիւ կ'ստանաս եւ պահես պատիւդ անկորուստ : Շուայլը ընդհանրապէս բարեգործ չ'ըլլար և յիմարական բաներու կ'վատնէ իւր արծաթը և կ'թողու որ խեղճ ողորմելի մարդը տասը դահեկանի համար կորսուի : Բարեգործութիւնը սիրող մարդը կ'պահէ իւր ստացուածքը , որպէս զի կարենայ միշտ բարի գործելու որպէս զի՝ ինքը կարօտ չ'մնայ և ուրիշին բեռ չ'ըլլայ :

Ուրեմն մենք ալ այս օրինակին հետեւելով պարտաւոր ենք ազահութենէ հեռու ըլլալ :

Ոսկին եթէ արկղին մէջ պահենք արժէք չ'ունին , և այն ժամանակ կ'ունենայ՝ երբոր գործածելու ըլլանք :

Զմիւռնիս

Յ. Խ. ՇԱՀՈՒՄԵԱՆ

ԱԶԱՏԱՐԱՐ ԱՂՋԻԿ ՄԸ

Միացեալ Նահանգաց Աւապամա նահանգին Պիրմինկէմ քաղաքին մօտ երկաթուղւոյ գծի մը վրայ սրտաշարժ գէպը մը տեղի ունեցաւ : Փոքրիկ աղջկի մը երկաթեայ գծին ուղղութեամբ կը քայլէր միայնակ : Երբ տե-

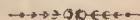
սաւ որ երկաթ մը վերցուած է : Նոյն վայրկեանին լսեց լիաշողի սուրացող կառախմբի մը շառաչիւնն , որ նոյն գծին վրայէն պիտի անցնէր : Տեսնելով թէ աղէտ մը անխուսափելի է և նշան տալու ուրիշ միջոց չգտնելով , խելացի աղջիկը չգնարանեցաւ իւր կարմիր Փանէլայէ շրջադգեստը պատռել և կտորը ձեռքը բռնած գլխուն վրայ՝ կառախմբին ընդ առաջ վազեց , իւր բոլոր զօրութեամբ պոռալով՝ որ կայնեցնեն : Մեքենավարն հասկցաւ այս կարմիր նշան , որովհետեւ կառախմբոց ընթացքը կասեցնող նշանները կարմիր են , և անմիջապէս ետ դարձուց կառախումբն , որ բացուածքէն քանի մը մէթր անդին կանգ առաւ : Ուղեւորք հոն խմանալով աղջկան պատրաստամտութիւնն և անձնուիրութիւնն , որուն պարտական էին իրենց կեանքն , անմիջապէս հանգանակութիւն մ'ըրին , որոյ արդիւնքով աղջիկը կարող է չինել ոչ միայն Փանէլայէ նոր շրջադգեստ մը , այլ ամբողջ քանի մը ձեռք մետաքսեղէն հագուստներ՝ եթէ ուզէ :

ՊԱՐԳԵՆԻՆ ԵՒ ԲԱՂԵՂՆ

Պատի մը վրայ պլոււած բաղեղ մի կը տեսնէ պզտիկ անդ մի վարդենի , Իսկուր հասակին վրայ երբ խնդար Ծառասունկն անոր պատասխան կուտար , Դիսցիք որ առանց նեցուկի Կրցայ ելնել ես իւրովի , Բայց դո՛ւ , այո՛ , որ խիստ հպարտ Պիս՝ մնայիք տակաւ ի գետնի Առանց օգնութեան ուրիշի :

Թարգմ.

ՄԱՆԵՇԱՆ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԶՐԾԱՆՔ

Փոքրիկ Վահէ դեռ նոր սկսած է կարգաւ Սրբազան Պատմութիւնը :

— Մայրի՛կ, Ադամ երկրիս վրայ բոլորովին առանձինն է՞ր ամենէն առաջ

— Այո՛, զաւակս :

— Խեղճ մարդ արդեօք գողերէն ո՞րչափ վախցած է :

— Կաղանդի օրը :

— Օհ, հայրի՛կ, կ'ուզէի որ տարւոյն առաջին չորս օրերը Կաղանդ ըլլային :

— Զաւակս, ես ալ կը փափագէի որ ամեն չորս տարին մի անգամ Կաղանդ գար : ...

Մեծ հայրն. — Տեսնե՛նք, զաւակս, վարժարանին մէջ քենէ գո՞հ են :

Թառն. — Այո՛, այո՛, շատ գո՞հ :

— Ո՞վ ըսաւ քեզ :

— Ո՛չ ոք :

— Ուրեմն ուսկի՞ց գիտես :

— Որովհետեւ անցեալ օր անօրէնը ըսաւ թէ՛ եթէ ամեն աշակերտներս ալ քեզ նման լինէին, այսօրուրն է վարժարանս կը գոցէի :

Մ. Կ. ՄՈՋԵԱՆ

Տարեկան հարցաքննութեան մէջ :

Դասաւարտն. — Արտաշէ՛ս, կատուն ի՞նչ կ'ուտէ :

Արշաւէս. — Պատուելի, մուկը կ'ուտէ :

Քննիչը. — Միհրան, աշխարհս ի՛նչ ձեւ ունի :

Միհրան զայս լսելով անպատասխանի կը մնայ :

Դասատուն Միհրանին վիճակին ահանաւոր անմիջապէս սա խորհուրդն կը յղանայ ու կը գործադրէ. աշակերտին ուշադրութիւնը արթնցնելու դիտմամբ : Միհրանին դիմացը անցնելով իր կլորածեւ ծխատուփն գաղտնի կերպիւ ցոյց կուտայ : Տղայն տուփն տեսնելով՝ բարձրաձայն կը պատասխանէ .

— Առաջ աշխարհս գնտածեւ էր, բայց այսօր մեր դասատունին ծխատուփին ձեւն առաւ :

Պ. Ս. ՌԻՇԱՆԵԱՆ

Հրամս. — Ինչո՞ւ համար արեւը ձմեռ ժամանակ այնչափ ուշ կը ծագի :

Լեւոն. — Որովհետեւ օդերը ցուրտ լինելուն՝ կանոնի եղնէլ անախորժ կուգայ իրեն :

Օր մը Պարոն Գէորգ կ'ըսէր իւր ըսպասաւորին :

— Ամէն գալուս գքեզ քնացած կը տեսնեմ :

— Վասն զի, ըսաւ ոպասաւորը, պարապ կենալէն բնաւ չ'եմ ակօրժիր :

Մ. Յ. ԳԱՐՍԵԱՆ

Ք Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Շուշան, շահոքաւ,
Ծաղիկ, անքառաւ,
Մանիշակ, վարդ, մարգ
Արսոյս, սիրամարգ,
Ծիծառն, ասպունակ
ձնեղուկ ու սնխակ
Են յար անբաժան
Գեղովն բընութեան :

Խոխոյ ու կարկաչ,
 Զրոյց քաղցր աւաչ,
 Մեղմիկ ծուփ ու վէս,
 Զեփիւռ հեռաւէս,
 Ծաղկանց երփն ու բոյր,
 Նոցա հոտ ու բոյր,
 Են միշտ միաբան
 Գոսերք բընութեան:

Ծիածանն երկնի
 Գունագեղ գօտի,
 Մարգաց մէջ փայլող,
 Մարգարիտ շաղ ցօղ,
 Ժաշտան մեղուն,
 Բազմաշխարհ մեջիւն,
 Են միշտ մեծազան
 Ուսերք բընութեան:

Ալիք ու կոնակ
 Ծովուց անյասակ,
 Երկաւարժ ու ժգին,
 Մերիկ մոլեգին,
 Կայծ շանթ մահահոտ
 Երկնից գոռ ոռոտ
 Են միշտ անբաժան
 Գործիչք բընութեան:

Գեղունք եւ դուսք
 Գործիչ եւ ուսք,
 Զարդ ու զարդարող.
 Են զԱստուած գովող:

Զմիւռնիա

Կ. Մ. ՄԱՆԱՎԵԱՆ

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ՄԱՆԵԱԿ

Վերջերս Պօրտոյի մէջ տեղի ունեցած է հանճարեղ գործիքի մը փորձն, որ անակնկալ յաջողութիւն ունեցած է Փրկութեան մանեակ անուամբ մկրտուելով հանդիսականներէն:

Սոյն օգտակար գործին, որոյ պատկերն կը դնենք հանդիսիս մէջ, քառաչուէ շինուած է, զոր վտանգի ենթարկուող ամեն անձ պարտաւոր է զայն իր վզին շուրջը անցնել և ուռեցնել ներքին մասին մէջ օդ փչելով: Ամբողջովին ուռեցած ժամանակ այդ ընդունարանն, 80 կաւով ծանրութեան ներքեւ կը բովանդակէ 4,800 լիտր օդ, ինչ որ կը

ներկայացնէ զմեզ ջրոյն մէջ առ կախ պահելու համար բաւականացուցիչ ծանրութենէն աւելի կշիռ մը:

Արդարեւ, ի հաշիւ առնելով 60 քիլոկաւով միջին կշիռն, և նմանապէս մարդու մարմնոյն միջին խտութիւնն, որ է 1,050 սովորական մարդ մը 56 լիտր ջուր կը տեղափոխէ: Ուստի եւ նորա մակերեսին վրայ կարենալ կենա-

լու համար, 4 քիլոկրամ ծանրութեան տարրերութիւն մը պէտք է: Քառաչուէ մանեակն 4 լիտր 800 կրամ օդ պարունակելով, 800 կրամի վեր բարձրացուցիչ զօրութիւն մը կը ներկայացնէ: Ծովու վրայ ազիջուրն խոտութեան տեսակէտով կը տարբերի գետերու անոյշ ջրէն:

Կը յարեմ թէ՝ գործիքն պարպելու համար բաւական է թեթեւութեամբ ձնէլ օդ ընդունող խողովակին ծայրը գտնուած փոքր դռնակին վրայ: Սոյն առարկայն, որ անգլիական կամ ամերիկեան ծագում մ'ունենալ կը թուի, տուփի մը մէջ կ'ամփոփուի պարպուելէն վերջ և գրչակալի մը ծաւալը կ'առնու: Սոյն դրութիւնն աւելի նախընտրելի է այն նեղացուցիչ և մեծածաւալ գօտիներէն, որք կը գործածուին թէ՛ փրկութեան և թէ՛ լողալու մէջ:

Լա Նաթիլու

Մ. Գ. ՄՐՁԵԱՆ

ԵՐԵՎՐ ԲԱՂՁԱՆՔՆԵՐ

Ժամանակաւ մարդ մը կար, որ ազգատ էր, ամուսնացաւ մի սիրուն կընկան հետ: Զմեռ իրիկուն մը կրակին մօտ բոլորուած էին, և կը խօսակցէին իրենց դրացեաց երջանկութեան վրայ՝ որոնք իրենցմէ աւելի հարուստ էին. այս միջոցին կ'ինն ըսաւ. « Ո՛հ, երանի՛ թէ ձեռքէս գար ամեն փափաքածս ընելու. ընդ հուպ այն մարդոցմէ աւելի երջանիկ կ'ըլլայի:

— Ես ալ նոյնպէս, ըսաւ էրիկը:

Այս վայրկենին իրենց քով տեսան խիստ գեղեցիկ կին մը, որ ըսաւ անոնց.

« Ես յաւերժահայտ մ'եմ, ձեր խրնդերէլքնեմէն երեք բան ձեզի շնորհել կը խոստանամ. բայց զգուշացէ՛ք որ այս

երեք բանէն զատ ուրիշ խնդիրք մը չընէք, վասն զի չեմ շնորհեր: Յաւերժահայտ աներեւոյթ եղաւ՝ մարդն ու կինը խիստ զարմացած թողլով:

Կինն ըսաւ. « Եթէ իմ կամացս ճրգուի, գիտեմ ինչ որ պիտի ուզէի. բայց տակաւին բանի մը չեմ փափաքիր, մի միայն կարծեմ թէ աշխարհիս վրայ գեղեցիկ, հարուստ և ազնուական մէկն ըլլալէ զատ երջանիկ բան մը չկայ:

— Ասանք խիստ լաւ խորհրդածութիւններ են, պատասխանեց էրիկը, սակայն մարդ, երբեմն կ'ըլլայ հիւանդ, տխուր և շատ անգամ ալ մատաղ հասակին մէջ կը մեռնի. ասոր ի՞նչ կ'ընէք. ըստ իս աւելի լաւ է երկար կեանք և առողջութիւն:

— Շատ լաւ կը խօսիս, սիրելիս, բայց երբ մարդ մը ազգատ է, երկար կեանքը անոր ի՞նչ օգտակար կ'ընայ ըլլալ. իրաւ է թէ շատ բաներու պէտք ունինք, սակայն յաւերժահայտը մեզ երկվեցեակ մը պարգևներ չխոստացաւ:

— Ե՛հ, շատ աղէկ, եթէ այնպէս է, աճապարենք, որոշենք զանոնք, խորհրդածենք անոր վրայ լաւ մը միջեւ առաւօտ, և մեզ աւելի օգտուէտ բաներն ընտրենք, յետոյ երբ յաւերժահայտը վերստին գայ, առաջարկենք անոր:

— Ասոր վրայ կը խորհինք, հիմակու հիմա տաքնանք, քանզի ցուրտ է: Կինը ունելի մ'առաւ, կրակը քիչ մը խառնեց, և տեսնելով որ խիստ գեղեցիկ կրակ մը կար, անխորհրդաբար ըսաւ,

« Օ՛հ, ինչ գեղեցիկ կրակ մը կայ, եթէ հիմա կանգուն մը խողի երչիկ ըլլար, կ'եփէինք զայն դիւրաւ այս կրակին վրայ և անով մեր այս իրիկուան ընթրիքը կ'ընէինք: Հազիւ թէ խօսքը լրացուց, և ահա ծխնեղոյզէն վար կան-

գուռն մը խողի երչիկ ինկաւ :

— Որկրամուլ գուռն ալ, ըսաւ էրիկը , գետինն անցնիս գուռն ալ երչիկդ ալ , թշուա՛ս տկան , ալ ուրիշ բան մը չկըրցա՞ր բաղձալ , տեսա՞ր խնդիրքդ , արհա՛տո՛ս , երկու հատը միայն մնաց : Կնի՛կ , այնչափ բարկացած եմ որ , կը բաղձամ թէ այս երչիկը քիթդ փակչի : Այս րոպէին էրիկը տեսաւ որ իւր բաղձանքին համեմատ երչիկը իւր խեղճ կնկան քթին ծայրը փակած է սակայն և այնպէս կը վախճար քաշելու :

— Ո՛հ , շատ թշուառ եմ , ըսաւ կինը , գու ի՞նչ տեսակ շար մէկն ես եղեր , որ այս երչիկն իմ քթիս ծայրն փակչելու փափաքն մտարեբեցիր :

— Կերդնում , իմ սիրելի կնիկս , ուզելով չըրի , սակայն ի՛նչ ընեմ , այժմ եթէ կ'ուզես կը բաղձամ մեծ հարըստութիւն մը ունենալ , որ այդ երչիկն ծածկելու համար ոսկիէ պատեան մը շինել տամ :

— Քեզ թող ըլլայ , պօռաց կինն , մինչդեռ այս տեսակ նորատեսիլ բան մը պիտի կրեմ միշտ քթիս ծայրը , աւելի լաւ է ինձ մեռնիլ քան ապրիլ . ինծի նայէ՛ , այժմ ունինք մէկ բաղձանք մ'ևս , ես պիտի բաղձամ , ասպա թէ ոչ ինքզինքս պատուհանէն վար պիտի նետեմ : » Հագիւ թէ այս խօսքերն արտասանեց , վազեց դէպ ի պատուհանը զայն բանալու համար . սակայն էրիկը որ զայն շատ կը սիրէր , բարձրաձայն պօռալ սկսաւ :

— Կեցի՛ր , սիրելի կինս , կեցի՛ր , գուռն բաղձայ , ինչ որ կ'ուզես :

— Եթէ այդպէս է , կը բաղձամ որ այս երչիկն քթէս վար իյնայ : Այս խօսքին վրայ երչիկն իսկոյն վար ինկաւ և կինն՝ որ ամուսնէն աւելի խելացի էր , ըսաւ էրկանը . Յաւերժահարսը մեզ ծաղրեց ,

սակայն խիստ լաւ ըրաւ . վասն զի եթէ հարուստ ըլլայինք , կարելի է որ հիմակուքն աւելի թշուառ վիճակ մը պիտի ունենայինք . հաւատա՛ ինձ թէ պէտք է այսուհետեւ մեր ունեցածովը գոհ ըլլալ . հիմա ուտենք այս երչիկը , որ մեր երեք բաղձանքներուն մէջ միայն մեր քով մնացածն է : Էրիկը խորհեցաւ որ իւր կինն իրաւունքով կը խօսէր , ուրախութեամբ զայն կերան եւ այնուհետեւ երգում ըրին այլ ևս այս տ'սակ բաղձալի բաներու վրայ չ'խօսելու :

Թ Խ Զ Ն Ա Ծ Ա Ն Ճ

Ամեն ոք կը ճանչնայ Թռչնաճանճն . անոնք իսկ որ չեն ճանչնար պէտք է եկեանիկն (սաղա գուշու) երեւայայենայս օտարականին տեղ : Զ'կայ թանգարան մը որ զայն իւր ամենաթանկագին գանձը չ'նկատէ . զարդ մ'է նա , մարդիկ ի տես կը հանեն զայն իբր արժեքաւոր գոհարեղէն մը :

Արդարեւ գոհար մ'է , ողորկ մետաղներու փայլն իսկ չ'հաւատարիր իւր փայլին . չափազանցութիւն չ'է ըսել Պիւֆօնի հետ թէ՛ նա զմրուխտով , տըպազիոնով զարդարուած է : Պրն . Օտիպօն զայն բաղդատած է լուսոյ ճառագայթի մը , ծիրանի գօտիէն արձակեալ շողշողուն կայծի մը տեղ : Ինչ որ զայն անբաղդատելի կ'ընէ , և հրաշից կարգը կը դասէ , այդ իսկ իւր փոքրիկութիւնն է , որոյ վրայ մարդ չդադրիր հիանալէ : Կան Թռչնաճանճեր՝ որք իշամեղուներով չափ իսկ մեծ չեն առանց փետուրի : Զ'եմ գիտեր թէ՛ պիտի կրնայի՞ն գեղարդանցել մեղուաց հասակն : Այս փոքրիկ թռչունն ամեն առանձնաշնորհում

Ներն ունի և զայն իրաւամբ կոչած են
Բնութեան սիրահարը : Այնքան փոքր և
հիանալի արագութիւն մ'ունի , որ իւր

է , օդին մէջ կ'երերայ . յանկարծ կանգ
կ'առնու և ուզածին չափ երկար ժա-
մանակ վեր կ'ենէ , կ'իջնէ , ամեն կողմ

Թռիչն՝ կրնայ մրցիլ ամեն տեսակէտով
արագութեամբ թռչող թռչուններուն
հետ : Միշտ իւր թեւերուն վրայ կեցած

կ'երթայ՝ միշտ ուղիղ գծով և նետի մը
արագութեամբ : Մարդ չ'կրնար զինքը
գիտել . կ'անցնի լսելի՝ ընելով միայն

հնչուն բզզիւն մը, զորս կ'արտադրեն իւր թեւոց յաճախակի թրթռումներն : Ամեն անոնք որք բարեբաղդութիւն ունեցած են տեսնելու բնութեան այդ գոհարն վեհաշուք երկնից ներքեւ, նոր Աշխարհին տաք կլիմային մեծասքանչ բուսականութեան մէջ, ուր կ'անցնէ իր օդային կեանքն, չ'են կրցած զայն գիտել առանց հիանալու, և ո՛չ նկարագրել առանց յուզման :

Թռչնաճանճին բոյնը փոքրիկ և փափուկ բաժակ մ'է, հազիւ թէ ունի ընկոյզի մը կիսոյն չափ ծաւալ, հաստատուած հորիզոնական ճիւղի մը վրայ : Արտաքին կողմանէ պատուած է ծառոց բարակ ոստերէն և կեղեւներէն փակցուած թռչնոյն լորձունքովը և ազատ պահելու բոյնը խոնաւութենէ : Այդ բոյնին մէջ, փոքրիկ ճարտարապետը կը դիզէ նուրբ բամբակի մասեր և վրան մէկ քանի ոստեր ամրապինդ կը պահեն այն սիրուն օրօրոցն, որոյ մէջ կը հանգչին խիստ մանր երկու ձերմակ հաւկիթներ : Մօտեցէ՛ք այդ բոյնին, փոքրիկ տանո տէրներն զայն պաշտպանելու ձեւեր կ'աւանդեն. ձեզ դէմ կը յարձակին, ձեր դիմաց շուրջը կը թռչտին մեղուներու նման բզզալով : Եթէ ձագերը ծնին, էգը զանոնք չը թողուր, և կը շարունակէ իւր թեւերովը ծածկել :

Ի՛նչ մեծ յաղթանակ պիտի ըլլար մարդուն համար, եթէ կարենար ընտանեցւել Թռչնաճանճն : Ի՛նչ գեղեցիկ բան է ունենալ այդ կենդանի գոհարն մեր բնակարանաց մէջ : Անգղիացի զօրապետ մը յաջողեցաւ սնուցանել մեծ դժուարութեամբ զոյգ մը սիրուն Թռչնաճանճ օշարակով, զոր կը դնէր վանդակած և բաժակի մը ձեւով շինուած արուեստական ծաղիկներու մէջ, զորս

այնքան կը սիրեն Թռչնաճանճք :

Դժբաղդաբար սոյն փորձերն ամիս մը տեւած են միայն : Թռչնաճանճք կալանաւորութեան մէջ կը տառապին եւ կը մեռնին : Մարդկային ընկերութենէն կ'ախորժին, բայց մենք չենք կրնար հայթայթել այն սնունդն որ իրենց հարկաւոր է : Մեր երկիրներուն բարեխառն օդերը և ծաղիկներու նուազութիւնը չկրնար հիւրընկալել Թռչնաճանճն :

Թարգ.

Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌ

ԵՐԿԻՐ ՓՐԱՆՍՈՒԱ ԺՕՁԷՖԻ.

ԵՒ

Ծ Ո Վ Ն Ո Ր - Զ Է Մ Պ Լ Ա Ի

ԳԼՈՒԽ Գ.

Զմեռն. — Արշաւանք սառոյցի վրայ. — 1873 յունուարի 1. — Նաւուն մեջ կեանք. — Սառոյցներու յարութիւնն.

(Շարունակութիւն 5 թիւէն)

Բեւեռային յիշերն սկսած էր, և մինչեւ ցվերադարձ արեգակոյն, կը մնար մեզ բանտարկուիլ կատարեալ անշարժութեան մէջ :

Նոյեմբերի սկիզբէն հետէ, ճանապարհորդք թաղուած կը մնային խորին մը թութեան մը մէջ. իւր սպիտակ և երկայնաձիգ առաքաստներովը Թէկէքօֆ կ'երևէր իբր մի ուրուական կապուտակ երկնակամարին վրայ :

Զմրան ամեն պատրաստութիւնք վերջացած էին. ծալլուած էին առաքաստները հողմոյն ուժգնութիւնը նուազեցնելու համար և թողած էին մի քանի աննշան առաքաստներ, որպէս զի ա-

նակնկալ վտանգի մը ժամանակ նաւն կարենայ յառաջանալ : Նաւուն յառաջակողմն միայն ծածկուեցաւ վրանով մը . ետեւի փողմը հաստատեցին փրկութեան ամէն գործիներն , կերակրոյ սլաշար , վառօդ , բալսիր , և այլն : Նաւուն շուրջը բարձրացուցին սառոյցէ և ձիւնէ շինուած ահագին պատնէշ մը , զոր ամէն մէկ ճնշումէ վերջ կը նորոգէին :

Նոյեմբեր ամսոյն մէջ , բարեխառնութիւնն 25¹ էր գէրօյէն վար . 24ին , 36⁰ի հասաւ : Սոյն բարեխառնութիւնն նոյն ամաց դեկտեմբերի մէջ , սոյն ցրտութենէն վար չ'իջաւ : Երկնակամարը յաճախ կը լուսաւորուէր շողշողուն հիւսիսայգեներով :

« Մեր մտաւորական գրազուգնէրէն դուրս , կ'ըսէ Բաեէն , մեր գլխաւոր վարժութիւնն էր շուներուն հետ փոքրիկ արշաւանքներ կատարել չրջակայ սառոյցներուն վրայ , սովորաբար երկու բալսիրներով կը մեկնէինք հրացանի ի ձեռին , պատրաստ զոյն պարպելու լուսին չեղած միջոցին , որովհետեւ այդ օձապտոյտ լաբիրինդոսին մէջ , հարկ էր միշտ արջերուն դէմ զգոյշ կենալ : Հազիւ թէ մի քանի քայլ յառաջացած ենք , և ահա կը կորուսանենք նաւը , և վերադարձին կ'առաջնորդուէինք ձիւներու մէջ մեր օտից բացած որոշ նըշաններէն : Սոյն պտոյտները վտանգալից կողմ մ'ունէին . մեր ճանապարհը կորսնցնելու երկիւղէն պաշարուած էինք , ամեն անգամ որ նաւէն հեռացած լինէինք , շուներն իսկ խղճի մոտք և զգուշութեամբ կ'ընթանային : Երկչոտութիւնն եւ անվտանգութիւնն բնագրումով կ'արգիլէին իրենց յառաջանալ և չեղիլ ուղիղ գծէն :

« Նոյն ամսոյն մէջ , լուսինն երեցած լինելով՝ մեր արշաւանքներն չարու-

նակեցինք . ցերեկն մթութիւնն կատարեալ էր . հազիւ մի քանի վայրկեաններ կը լուսաւորէինք հիւսիսայգէն , որոյ փայլն հազիւ կը հաւատարէր լուսնոյ առաջին քառօրէին : Կրնայինք նշմարել գրքի մը գլխագիր խորագիրն և անորոշ կերպիւ հազիւ որոշել նաւուն ամենէն հաստ պարաններն : Դեկտ. 11ին կը վերադառնայինք ի նաւն , և շուներն ազատ թողած էինք , երբ Սուււպու մեր առջեւ փողց հաջելով և հաւածեալ արջէ մը : Օռէլ գնդապետն ըստաննեց անասունն : Անմիջապէս սառոյցին վրայ մորթուեցաւ , գործողութիւն մը որուն շուներն ամենամեծ ուշադրութեամբ մը հետեւեցան : Ի վարձատրութիւն իւր քաջութեան , Սուււպու ընդունեց զոհին լեզուն և սիրտը :

« Դեկտեմբեր 21ն էր , աղջամղջոց ահաւոր շրջանին մէջ ենք : Կէս օր է , և կարծես թէ՝ կէս գիշեր է : Հարաւակողմն կը փայլէին դեղնկէկ աղօտ լոյս մը : Արեգակն 10⁰ , 20⁰ էն վար իջած է , և զայն տեսնելու համար պէտք է 7 քիլոմէթր (408 մէթր) աւելի բարձր լերան մը գագաթին վրայ ելնել :

« Ծնունդն եկաւ : Այդ նուիրական աւուր մէջ , մեր յիշատակները զմեզ կը տանէին դէպ ի հայրենի աշխարհն : Մի անսովոր խնջոյք երեկոյն զմեզ կը հաւաքէ հասարակաց սեղանի մը շուրջն և ոգելից ըմպելիք շրջան կ'ընեն : Շուներն իսկ կը մասնակցէին այս ճաշին : Լաւ մը կշտանալէս վերջ , աւելորդ մասն ձեան մէջ կը թաղէինք վերստին զայն գտնելու յուսով : Մեր տօնն կը վերջանայ ըստ սովորութեան , զանազան պարգեւներու բաշխումը մը . օրինակի համար , քօնեաքի շիշեր , գլանիկներ , զօր ամենուս բաղդին հանեցին ի մեծ բերկրութիւն ժողովականաց : »

1873 յունվար 1^ն մեծ ոգեւորութեամբ մը տօնուեցաւ : Յետ ճաշու, նաւուն մէջ տեղի ունեցաւ ընդհանուր լուսավառութիւն մը : շողշողուն ջահերը կը բոցավառէին մթին գիշերուան մէջ և սառցեցներու գիւղանկարներն արձակեցին հազար և մի կայծեր : »

Նը 18⁰-27⁰ի կը հասնէր : մինչդեռ նաւէն դուրս ջերմաչափն գրոյէն վար 36⁰ կ'իջնէր, ամէն ամիս 250 քիլօ ածխոյ սպառում մը տեղի ունենալով :

Լուսավառութիւնը կը կատարուէր քարիւղի միջոցաւ : Օրը մէկուկէս քիլօ տեղի քարիւղ կ'սպառէր :

Մեր գլխաւոր վարժութիւնն էր շուներուն հետ փոքրիկ արեւաւմեցներ կատարել :

Հիւսիսային բեւեռին ահաւոր ցըրտութեան դէմ մարտնչելու համար ամէն կանխապատրաստութիւնք եղած էին ճարտար և խնայող կերպիւ : Շընորհիւ մի գերմանական վառարանի, որոյ փողրակներն ճարտարութեամբ ճիւղաւորուած էին՝ նաւուն ներքնակողման ջերմութեան բարեխառնութիւ-

« Ահաւառիկ, կը գրէ Բաեէն գընդապետն, մեր աւուրց միոյն նկարագիր :

« Նաւաստին մարած է գիշերոյ կանթեղն և վառած է ջեռօցն, որ մեր արեգակը կը նկատուի : Ածխոյ շոգիէն չ'արթնցողն՝ իւր քունէն կը ցատկէ հետեւալ աղաղակը լսելուն պէս :

« Սինետի, լը սէքքէ է բռն քիւա-

քի, բրէկօ *sauquarui* (Պարոնայք, ժամը եօթը երեք քառորդ անցած է, կը խնդրեմ որ արթննաք) :

« Մէկ քառորդ ժամ լռութիւն կը տիրէ, որոյ միջոցին քնացողք արթըննալու ճիգեր կ'ընեն, վերջապէս երկրորդ կոչումն լսելի կը լինի :

« Քօլապիօն ին *բաւօլա* (նախածուր պատրաստ է) . և ամէն ոք իւր անկողնէն դուրս կը ցատկէ և աշխատութիւնըն կ'սկսի :

« Կամուրջին վրայ պահպանութիւնը կը հաստատուի . սենեկաց մէջ նաւաստիք հաշուելով, նկարելով, գրելով, մուրճ և սղոց շարժելով կ'զբաղին :

« Առաւօտեան ճաշը կը բաղկանայ քաքաօէ, պակսիմաուտէ և կարագէ, միջօրէինն ապուրէ, պահուած մսէ, չոր բանջարեղենէ և սեաւ սուրճէ . երեկոյեանն թէյէ, կարագէ, պանիրէ և ապուխտէ : Ամեն կերակուր եփուելէ կամ պատրաստուելէ առաջ կակուղնալու պէտք ունի, որովհետեւ մեր պաշարաց մեծագոյն մասը քարի նման կարծրացած էր : Եռացող ջուրն և վառարանն հազիւ կրնան զայնահալեցնել . կարագը բիւրեղացած է պղտութեան ազդեցութեամբ և պնակները այնքան սառած են որ մէկ ամենափոքր հարուածով կը կոտրին :

« Այսպէս խոհարարը ճանապարհորդութեան ամբողջ շրջանին մէջ դժուարին պաշտօն մ'ունեցաւ հարկադրուելով նաև ձեան մեծ քանակութիւն մը հալեցնել :

[Շարունակելի]

Թարգմ.

Մ. Գ. ՄՈՋԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԶԲՕՍԱՆՔ

Հաւկիթ 22ի մ.ջ. — Ա'ն զօրաւոր

գինւոյ քացախ և մէջը թարմ հաւկիթ մը ձգէ, և թող որ այնչափ կենայ, մինչեւ որ մոմի պէս կակղնայ, և կարող ըլլաւ ուղածիդ չափ բարակցնել և երկընցնել : Նոյն միջոցին առ նրբավիզ շիշ մը և մինչեւ կէսը օճառախառն մոխրաջուր (*lessive caustique*) լեցուր, տնոր վրայ կամոց կամոց ջուր լեցուր, մինչեւ որ շիշը բաւական լեցուի . այնուհետեւ հաւկիթը զգուշութեամբ չին բերնէն ներս մղէ, որ և ջրոյ վրայ, որ մոխրաջրոյ երեսը կը կենայ, իւր բնական ձեւը կ'առնու և ծորելոյն երեսը կը լողայ : Բայց չըլլալ թէ շիշը ցնցես : Հրաշեկ երկար . — Երկաթի կտորի վրայ ծակ մը բաց, մէջը քափօրի (*եւաֆիրի camphre*) երկայն կտոր մը տեղաւորէ և կրակ տուր : Տեսնողը կը կարծէ՝ որ երկաթն հրաշեկ եղած է :

Հրաշունց շատարաւն . — Մեծ սկաւառակի մը մէջ 150 կրամ ջուր լեցուր, վրան զգուշութեամբ աւելցուր, 20 կրամ ծծմբոյ թթու, լեցուր մէջը 15 կրամ գինկի փոշի, և ոլոռի (պիզէլեա) չափ փոսփորի կտոր մը նետէ մէջն : Անմիջապէս կազի փշտիկներ կը սկսին վերելլել, ջրոյն երեսը կը սկսի լուսաւորուիլ ու այրիլ, և յատակէն կայծեր և շանթեր վեր կը սլանան սաստկութեամբ : մի՛ վախճար հրդեհի վտանգ չ'կայ, բաւական է որ քիշ մը զգուշութիւն ընես :

Ջրոյ վրայ կախաւ . — Ջրալիւր մեծ սկաւառակի մը մէջ մեծահատ աւազի չափ ծեծուած քափուր ցանէ : Քափուրի հատիկներն ջրոյ երեսին վրայ կը սկսին շրջաններ ընել . երթալով արագ արագ կը դառնան, քիշ մ'ետքը կը յոգնին, և քանի մը լոպէի մէջ կաքաւը կը վերջանայ :

ՀԱՆԻԷՍ ԱՄՍՈՐԵԱՑ

ՕԴՈՑ ԶՆՇԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Առէ՛ք բարակ տախտակ մը 5—6 հազարերորդամէթր հաստութեամբ, 20 հարիւրերորդամէթր երկայնութեամբ: Դրէ՛ք այդ տախտակն սեղանի մը ծայրն այնպէս ինչպէս կը տեսնուի պատկերին մէջ: Անտարակոյս թեթեւագոյն շարժում մը կրնայ զայն վար ձգել: Այդ տախտակին վրայ տարածեցէ՛ք թերթ մը թուղթ, կամ լրագիր մը, և եթէ

դէրը ի գործ կը դնէ մակերեսին վրայ և կրնայ մեզ սոյն հետաքրքրական երեւոյթին վրայ բացատրութիւններ տալ: Հարկ է յաւելուլ թէ՛ փորձին մէջ լաւագոյնս յաջողելու համար, յարմար դիրքով մը դնելու է թուղթն տախտակին վրայ և ըստ կարելոյն անհրաժեշտ է լրագրոյն ծալքերն անհետացնել, որպէս զի ներքին մասանց մէջ օդոյ հոսանքներ չկարենան գոյանալ:

Թարգ.

Մ. Գ. ՄՕԶԵԱՆ

ձեռքի գորաւոր հարուած մը տաք սեղանէն դուրս մնացող մասին վրայ, տախտակը պիտի դիմադրէ հարուածին, իբր թէ հոն գամուած լինէր: Եթէ գորաւոր զարնէ՛ք, ձեռքերնիդ պիտի ցաւցնէ՛ք. գուցէ տախտակը կտորէ՛ք առանց կարենալ շարժեցնելու լըրագիրն: Պիտի զարմանաք, այնպէս չէ՞. բայց շատ պարզ բան մ'է, և կարելի է չհաւատացողներ գտնուին, երբ ըսենք. Օդոյ սաստիկ ճնշականութիւնն է, որ իր

ՕԳՏԱԿԱՐ ԶԲՕՍԱՆՔ

Թէ ի՞նչ կ'սպասէ ստամոքս մը. — Բընախօս մը, իւր մանրաքնին խուզարկութեանց միջոցաւ, գտած է թէ՛ մարդ մինչեւ որ եօթանասուն տարեկան լինի, միջին հաշուով քսան վախօն սնունդ կ'սպասէ:

Իւրաքանչիւր վախօն 80,000 քիւօ պարունակութիւն ունենալով, և այդ քանակութիւնը 25,550 աւուրց համար լինելով, մէկ օրուան սնունդը կը լինի

3 քիլո, 200 կոստ: Այս հանապազօրեայ սպառու մը 2 $\frac{1}{2}$ քիլոի կը հասնի մանկութեան և ծերութեան մէջ, եւ 3 $\frac{1}{2}$ կամ 4 քիլոի հասուն հասակի մէջ: Անշուշտ այս հաշւոյն մէջ պէտք է գընեւ կարգէ դուրս չատակերները:

Աշխարհիս ամենեւնի մեծ հացագործը. — Պրուքիների մէջ կը գտնուի աշխարհիս ամենէն մեծ հացագործը: Ամէն օր 70, 000 կտոր հաց կը ծախէ. 300 պարկ ալիւր կը գործածէ: Իւր գործարանին մէջ 100 կառք և 300 աշխատող կան:

Ճաշակելի լրագիր մը. — Միացեալ Նահանգաց մէջ շաբաթաւաճառ մը նոր լրագիր մը կը տպէ ամէն օր, այն լրագիրներէն որք ախորժանօք կը ճաշակուին: Փափկաճաշակ խմորէ շինուած թերթ մ'է, որոյ վրայ կը տպագրէ հեղուկացեալ շօքօլաի միջոցաւ նոյն աւուր թատերական սիրուն ծանուցումները: Յաճախորդք կարգաւնէն յետոյ՝ կը ճաշակեն:

Միջազգի

Մ. Գ. ՄՈԶԵՍ

ՀԱՍԱՌՈՑ ՏԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ

ԵՒ

ՄԲԱՉԱՆ ՏԵՂԵԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ը.

Ս. ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԻ ՎԱՆՔ. ՀԱՅՈՑ

Շարունակութիւն 3 քիւէն

Ժառանգաւորաց վարժարանի արտաքին մեծ հրապարակը՝ ճանապարհ է դէպ ի Ս. Հրեշտակապետի վանք երթալու: Սոյն հրապարակի արեւմտեան կողմը Ս.

Յակովբայ վանուց տօպրանին պարտէզն է. հիւսիսային կողմը Պաղլէ Թաղի պատը, դարբնոցն ու աղջկանց վարժարանքն է: Այս հրապարակն և սորա հարաւային, հիւսիսային, արեւելեան և արեւմտեան կողմի գետիններն մինչեւ Ս. Հրեշտակապետի վանուց պարիսպն, Ս. Աթուոյս Պատրիարքներէն Պօլսեցի Յովհաննէս (Նօյսեցի կոչեցեալ) Ս. Պատրիարքն՝ որ էր որդի Տէր Անդրէաս երեւելի քահանայի և աշակերտ Աստուածատուր Պատրիարքի Ս. Աթուոյս, 1693 թուականին գնելով խառնած է Սրբոց Յակովբեանց վանքին, որու վրայ ինչպէս իւր տեսնուի շինութիւնք եղած են, որպիսիք են՝ Պաղլէ Թաղն, Չամ Թաղն, Ժառ. վարժարանն, Աղջկանց դպրոցն և ըն, ու տօպրանի պարտէզն, և յիշեալ հրապարակն մնացած սոյն շինութեանց միջեւը:

Հրապարակին արեւել. հիւսիսային անկիւնը տախտակեայ միափեղկ մեծ դռնէ մը կ'անցնինք, որոյ անմիջապէս դիմացը փոքր ու ցած երկաթեայ դռու մը կայ, այս է Ս. Հրեշտակապետի վանուց դուռն:

Այս երկու դրանց միջեւ երկայն ու նեղ հրապարակ մ'է, որուն հարաւային ծայրը եղած միափեղկ մեծ դուռնէն ի զատ ուրիշ փողոցադուռ մը ևս կայ, որ քաղաքին Պապ - Էլ - Սիօն (Դաւթի կամ Փրկչայ դուռ) ըստւած դուռն կը հանէ:

Ս. Հրեշտակապետի վանուց դոյռ-թիւնը ժամանակակից է Ս. Տեղեաց շինութեան, հիմնադրին ևս Սրբար թագաւորի քրիստոնեայ թագուհին Հեղինէն կը կարծուի:

Կիլիկիոյ թագաւորք ըստ իւրեանց կարգին նորոգութիւնք ըրած են վանքին և Ս. Եկեղեցւոյն մէջ, ինչպէս Լե-

ւոն Գ. (ՁԼԵ 1286) Թուականին, Ս. Յակովբայ վանուց մէջ վերոյիշեալ Ս Թէ-
ոգորոսի եկեղեցին շինած ժամանակ,
սոյն վանուց պարիսպն ևս շինել տուած է, ըստ այն յիշատակարանին որ գրուած է Ս. Յակովբայ եկեղեցւոյ սեան վրայ:

Սոյն վանուց տեղւոյն վրայ աւանդութիւն մը կայ. կ'ըսուի թէ՛ Դաւիթ մարգարէ այս տեղէն տեսաւ Յեբուսացի Ոռնայի կալին քով կոտորած ընող Աստուծոյ հրեշտակն, որ երկնքի ու երկրի մէջ տեղը կայնած ձեռքի սուրն Երուսաղէմայ վրայ երկնցուցած էր. Դաւիթ և իւր քովի ծերերն բուրձեր հագած երեսնին վրայ ինկան:

Քրիստոսի ժամանակ այս վանքն Աննա քահանայապետի տունն էր, չարաբանաց գիշերն Գեթսեմանի ձորին մէջ մատնութենէն յետոյ Աղբիւսաց Դուռ (Պապ - էլ - Մալաբպէ) ըստած դռնէն ներս մտցնելով ուղղակի առաջին անգամ հոս բերին Տէրն մեր Յիսուսը, և մինչեւ որ քահանայապետի տտեանը հանեն առգ գտնուած ձիթենիի մը կ'ապեցին, բանտարկեցին ու ապտակեցին:

Հատինք երբ Սիօնի վանքէն հանուեցան, ի նշան բարեկամութեան՝ Հայոց միաբանութեան կողմէն այս վանքին մէջ հիւրընկալուեցան, պատասպարուեցան բաւական ժամանակ, մինչեւ որ Կառավարութեան հաճութեամբ իրենց այժմեան Ս. Փրկչոյ վանքն ստացան, որ յառաջագոյն Վրաց վանք էր, յանուն Ս. Յովն. Կարապետի:

Վաննոց փոքրիկ դռնէն ներս ուղղակի հրապարակ մ'է փոքր, մեր աջ կողմը կ'իյնայ Ս. եկեղեցւոյ դուռն, ձախ կողմը՝ փոքրիկ դուռ մը որ Հայ քաղաքացւոց թաղը կը տանի, և կարգաւ

փոքր սենեակներ որոց մէջ կը բնակին մայրապետք:

Այս փոքրիկ հրապարակին արեւելեան հարաւային անկիւնն և եկեղեցւոյ պատին կից է Քրիստոսի կապուած ձիթենիի ծառն ու տեղն, նոյն ձիթենիի արմատն դեռ կը մնայ և իւր շառաւիղներէն ձիւղեր արձակած է, և դարձեալ ծառ մը եղած. սոյն փոքրիկ տեղւոյն շուրջը քարերով հիւսուած և պարտէզի ձեւ մը առած է, քարերն խոշոր են, յորոց մին՝ որ բերնի պէս բացուած է, կը կոչուի Ովսաննայի քար, Ղուկ. ԺԹ. 20: Սոյն քարին համար ոմանք աւելի հաւանական կը համարին պատառեալ քարերէն լինելը. Մտտթ, Իէ. 51: Հոս գիշերներն կանթեղ մը կը վառի:

Սոյն վանքին Արարացիք Տէր իւլ Զէյբուն (Ձիթենիի վանք) կը կոչեն, իսկ Եւրոպացիք « Աննայի Տուն »

(Շարունակելի)

ՏՐԴԱՏ ՎՐԻՒ ՊԱԼԵՍՏ

Ա. Զ. Դ

Քաղքիս Ուսումնասիրաց Ընկերութիւնն պատիւ ունի ծանուցանել Արգոյ Հասարակութեան թէ, յետ այսորիկ պատրաստ է ընդունիլ ամեն ազգային և օտար լրագրաց գործակալութիւններ, ինչպէս նաև վաճառել իր գրատան մէջ ամեն տեսակ գրեանք, պատրաստ է նմանապէս կատարել լրագրի, գրքի եւ թէ ամեն տեսակ յանձնարարութիւններ իզմիրէն ի Պոլիս և Պոլսէն յիզմիր: Այդ փոփոխական աշխատութիւնք կը կատարուին խիստ գիւրամատչելի պայմաններով յօգուտ Ընկերութեան:

Հասցեն է հետեւեալն:

Վիլիւմ Կրիֆթի շնորհիւ

ԱՌ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՈՒՆՃԵԱՆ. (Իզմիր)

ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ

Դ. ՏԱՐԻ 1890

Վիէննայի Վեր. Մխիթարեան Հարց խմբագրութեամբ հրատարակեալ սոյն հանդիսի Դ. ամբողջ առաջին թիւն հրատարակուեցաւ, աւելի չքեղ տպագրութեամբ և օգտաւէտ պարունակութեամբ քան նախորդ տարիներն:

Ներկայ թուոյն մէջ գրուած է Օսմանեան Տէրութեան ելեւմտից նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա Գազազեանի կենդանագիրն:

Հանդէս Ամսօրեայ կը հրատարակուի ամիսը մի անգամ մեծագիր 16-24 երեսէ բաղկացեալ: Տարեկան գինն է 8 Փրանք ոսկի = 4 ռուբլի: Վեցամեայ 5 Փրանք ոսկի = 2 ռուբլ. 50 կոպէկ:

Բաժանորդ գրուիլ ցանկայօղք պէտք է դիմեն, Վանատունն Միաբանութեան ի Բերայ, Բանկալթի. և կամուրջի գըլուխը ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ Աղա- ից խանութներն:

Հ Ե Ղ Ի Ն Է

Կ Ա Մ

ԾԱՂԿԱՆՑ ԿՈՂՈՎԸ

Թարգմանեց ի Ֆրանս.

ՏԻԿԻՆ ԵՈՂԱԿԱՅ Յ. ՏԵՐ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

Պապգր. ՆԵԱՆ Կ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Փոքրիկ աղջկանց և տղայոց ընթերցանութեան արժանի խիստ ընտիր բարոյավէպ մ'է, զոր Փրանսերէնէ ի Հայ վերածելով, կը նուիրէ Ազգին՝ նորա Ազնուունի թարգմանիչն:

Աւելորդ կը համարինք աստ գովեստներ կարդալ սոյն գեղեցիկ բարոյավէպի

մասին, այլ միայն կը խրատենք մեր փոքրիկ և աղնիւ ընթերցողներն, որ փութան մէկ մէկ հատ գնել սոյն գըրքէն, և յայնժամ պիտի տեսնեն թէ՛ իւրեանց վճարած 100 փարան ի զուր չ'են վատնած, այլ փոխարէնն հարկւրապատիկն ստացած են:

Ազն. տիկին Շողակաթ սոյն բարոյավէպն ի լոյս ընծայելով հանդերձ, չ'է մոռցած նաև Ազգին աղքատիկ մանուկներն և բարեհաճած է նուիրել 25ական օրինակ Ս. Փրկչի Ապգ. Որբանոցին, Միացեալ, Ազգանուէր Հայուհեաց եւ Դպրոցատէր տիկնանց ընկերութեան:

Կեդրոնատեղին է հանդիսիս տպարանն, և կը վաճառուի ամեն հայ գրավաճառաց քով: Դին 100 փարա:

Լուծումն քիւ 8 Հանգուլի

ՋՐՇԵՂՋԻ ԴՈՅԼ (ՊԱՌԽԱՃ)

Պարոնայք Արմենակ վրդապետեան. — Հրանս Խ. Շահպապեան, Ասակերտ Արամ վարժարանի Գոսք գիւղի:

Լուծումն քիւ 8 Հանգուլի

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԶՈՐՍ ՀԱՍԱԿՆ

Պարոնայք Զարմայր վրդապետեան. — Պիմին Գ. Զարդարեան. — Նեան Յ. Սիրունեան. — Գրիգոր Կ. Յակոբեան, Զմիւռնա. — Արսաւէս Գ. Թօփալեան, Գալաթիա. — Օր. Վիկթորիա Պ. Կոստանդեան, Ադրիանուպոլիս. — Օր. Արախի, Ն. Պերպլեան:

Հ Ա Ն Ե Լ Ո Ւ Կ 13

Արիւն ունի, հոգի չ'ունի,

Կենդանի չ'է, երակ ունի.

Կը տարծի, բայց շունչ ալ չ'ունի,

Մագլցե նա, մագիլ չ'ունի.

Աչիք չ'ունի, բայց կը նանչնայ

Ջիւր քեցամիւն, եւ խոյս կուսայ:

ՅԱԿՈԲ ԲԻԼԼԱՆԻԱՆ

Ա. Հայ վարժ. Գրք շէնքի

ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ Ա. ՍԱՔԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐԻՉ ԵՒ ՀՐԱՅԱՐԱԿԻՉ ՆԵԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ Կ. Պօլիս, Էսկի Զապրիլ հաստատի քիւ 61